



Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. II. Affinitatis non dirimit Matrimonium jure naturæ, etiam, juxta probabilem sententiam, in primo gradu lineæ rectæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

Nam consanguinitas venit ex carnis propagatione, sed affinitas ex carnali commixtione, præsupposita iam consanguinitate.

46. *Vir & uxor non sunt inter se affines.* Cæterum ex his colligitur virum & uxorem, seu personas carnaliter copulatas, non esse inter se affines, sed potius origo & radix affinitatis; ac proinde stripes in affinitate. Unde sicut manet consanguinitas post mortem stipitis, live ejus, qui causa contrahendæ consanguinitatis fuit; ita etiam manet affinitas post mortem ejus, qui causa affinitatis fuit. Est expressa decisio Gregor. Pontificis, & refertur cap. Fraternalitatis, 35. q. 10. ibi: Porro uno defuncto, in superstitite affinitas non deletur.

Affinitas est vinculum perpetuum. Hinc Doct. Seraphicus sup. Secunda notula, quod ex quo contracta est affinitas, mortuâ personâ, mediante qua contracta est, nihilominus manet affinitas pro eo, quod est vinculum perpetuum, sicut & consanguinitas.

47. *Quæ ratio hujus perpetuitatis.* Loquatur Doct. Angel. 4. dist. 41. q. un. a. 1. quæstionem 2. in corp. Relatio aliqua desinit esse dupliciter. Vno modo ex corruptione subjecti. Alio modo ex subtractione causa, sicut similitudo esse desinit, quando alter similitum moritur, vel quando qualitas, qua erat causa similitudinis, subtrahitur. Sunt autem quedam relationes, qua habent pro causa actionem vel passionem, aut motum; ut in 5. Metaphysic. dicitur: quedam causantur ex motu in quantum aliquid movetur actu, sicut ipsa relatio, qua est moventis & moti; quedam autem in quantum habent aptitudinem ad motum, sicut motum & mobile, & dominus & servus; quedam autem ex hoc, quod aliquid prius motum est, sicut pater & filius, non ex hoc, quod est generatum esse. Aptitudo autem ad motum, etiam ipsum moveri transit, sed motum esse perpetuum est; quia quod factum est, nunquam desinit esse factum; & ideo paternitas & filiatio nunquam destruantur per destructionem causa, sed solum per corruptionem subjecti per alterutrum extremorum.

Et similiter dicendum est de affinitate, qua causatur ex hoc, quod aliqui conjuncti sunt, non ex hoc, quod conjunguntur: unde non dirimitur, manentibus illis personis, inter quas affinitas est contracta, quamvis moriatur persona, ratione cujus contracta fuit. Hactenus D. Thomas.

48. *Itemque ex D. Bonav.* Et eadem in re est responsio D. Bonaventuræ sup. q. 1. Ad illud, inquit, quod objicitur, quod est vinculum insolubile; dicendum, quod actio transiens ut plurimum relinquit effectum perpetuum, sive (ut melius dicam) diuturnum, ut pater, quia sicut fornicatio inducit carnis corruptionem, sic uxoris cognitio efficit corporis unionem; & quoniam ex quo cognovit, necesse est cognovisse, ideo ex hac conjunctione resultat vinculum insolubile. Et est exemplum; quia sicut ex uno actu tali potest proles generari, qua vinculo perpetuo alligatur patri & matri; sic potest affinitas generari, quando talis conjunctio est inducens affinitatem, non conservans, ideo ipsâ existente transitoria, potest esse affinitas diuturna.

49. *Copula est necessaria* Itaque necessaria est copula ad affinitatem non in facto esse, sed in fieri tantum; & ideo contractâ copulâ adhuc perseverat affinitas, ve-

luti & consanguinitas, atque ut dictum est, gradus affinitatis mensurantur juxta gradus consanguinitatis. Quoniam (ut verbis D. Bonaventuræ sup. q. 2. in corp.) vinculum affinitatis est vinculum per accidens, vinculum consanguinitatis est vinculum per se, & quoniam omne per accidens necessario habet reduci ad per se; hinc est, quod affinitas necessario præsupponit consanguinitatem, & superaddit commixtionem, & ex his duobus surgit: quia ergo illud quod est per accidens, non habet virtutem multiplicandi & diffundendi se, nisi per illud, quod est ens per se; hinc est quod definitio & desensus affinitatis secundum veritatem attenditur a parte consanguinitatis solum, non a parte commixtionis, quantum est de natura vinculi. Unde consanguinei uxoris Petri ita sunt affines eiusque ad quartum gradum, sicut si per consanguinitatem alligarentur uxori.

Si autem à me quæritur; an sicuti consanguinitas dirimit Matrimonium jure naturæ, saltem in primo gradu lineæ rectæ; sic itidem dirimat affinitas: Respondeo & dico:

CONCLUSIO II.

Affinitas non dirimit Matrimonium jure naturæ, etiam, juxta probabilem sententiam, in primo gradu lineæ rectæ.

EX dictis præcedenti Conclusionem sequitur affinitatem habere lineam rectam & transversalem, ac gradus utriusque lineæ, sicut habet consanguinitas. In linea recta ascendentes sunt, focer, focrus, vitricus, noverca; descendentes verò gener, nurus, privignus, privigna. Dicitur autem & diffusè probavimus sectione præcedenti, consanguinitatem in primo gradu lineæ rectæ, fortè etiam in alijs usque in infinitum dirimere Matrimonium jure naturæ.

Sed nunquid eadem ratio affinitatis, ut & ipsa jure nature dirimat Matrimonium, saltem in primo gradu lineæ rectæ? Negat Conclusio, quæ videtur esse Scoti 4. dist. 41. q. un. n. 4. ubi habet sequentia verba: Ad quæstionem ergo dico, quod affinitas simpliciter impedit Matrimonium; & ratio non est, nisi statutum Ecclesie, illegitimantis affines, & in eodem gradu impedit Matrimonium, in quo consanguinitas; & hoc quidem de affinitate proprie dictâ, patet in tit. illo de Consanguinitate & affinitate. cap. Non debet.

Ecce Doct. Subtilis, nullâ factâ distinctione inter lineas, aut gradus, generaliter affirmat, affinitatem impedire ex statuto dumtaxat Ecclesie; cum tamen loquens de impedimento consanguinitatis expressè distinguat, ut suo loco vidimus, inter lineam rectam & transversalem. Cur ergo similiter hic non distinguisset, si judicasset affinitatem in linea recta jure nature dirimere Matrimonium, secus in linea transversali?

Audio respondentem Hiquæum in suo commentario ad illum locum Scoti n. 11. Doctorem agere juxta præscriptum Canonum, quos citat, ut est propinquitas ex copula carnali duorum ad invicem;

ad affinitatem in fieri tantum.

50. Affinitas habet lineam rectam & transversalem, ac gradus utriusque.

Non dirimitur in 1. gradu lineæ rectæ, videtur esse Scoti.

51. Resp. Hic quæritur.

vicem; quia ut dictum est, affinitas sequitur regulam consanguinitatis, in qua non numeratur stirpes, sed qui uniuertur ad stirpem propinquitate sanguinis. Unde & affinitas etiam non comprehendit in supputatione truncum, sed personas descendentes & collaterales, ut ad se invicem appropinquant in stirpe. Ideoque Conclusio ejus de his intelligenda est, de quibus agunt Canones; non verò De Matrimonio cum ipso stirpe: nam filius descendens, sicut est ipsa caro patris, ita non constituit gradum respectivè ad patrem, sed ad alios descendentes juxta supputationem Canoniam, quæ requirit duas generationes ad unum gradum. Hæc ille; sed parùm obscurè.

Breviter dici posset: Scotus citat Canonem, Non debet, qui, juxta alibi dicta, solùm loquitur de linea transversali. Ergò similiter Scotus.

Sed contra, dicit aliquis: etiam citat Canones, qui dicunt, æquè abstinendum esse à consanguineis uxoris ut proprijs. Hæc sunt verba Scoti sup. immediatè post: *Consimiliter de affinitate communiter & extensivè dicta, qua vocatur publica honestatis justitia, habetur extra de Consang. & affinit. c. 1. Equè, ut Canones dicunt, abstinendum est à consanguineis uxoris ut proprijs.*

Ast qui illi Canones? Respondet Gloss. verb. *Ut Canones, Respondet, inquam: 35. q. 3. Equaliter vir conjugatur consanguineis proprijs, & consanguineis uxoris sua. cap. Nullum, ead. ibi: Præterea quoque illud adjecimus, quoniam sicut non licet cuiquam Christiano de sua consanguinitate, sic etiam nec licet de consanguinitate uxoris sua conjugem ducere, propter carnis unitatem. Item cap. De propinquis, ead. ibi: Equaliter vir conjugatur in Matrimonio eis, qua sibi consanguinea sunt, & uxoris sua consanguineis post mortem sua uxoris.*

Porrò hi Canones loquuntur etiam de linea recta, & gradibus ejus, cum nulla sit ratio intelligendi eos diminutè de solis gradibus lineæ transversalis. Ergò etiam Scotus intelligi debet non diminutè de solis gradibus lineæ transversalis, sed absolutè de omni linea, & omni gradu.

Quidquid sit de mente Scoti, quæ ambigua est, unde & à Sanchio nec pro una, nec pro altera sententia citatur: Conclusio nostra satis communis est, & satis probabilis, si non probabilior, ut eam vocat Sanchez sup. disp. 66. n. 7. Imò n. 3. tanquam certum tenet: affinitatem, ortam ex fornicatione, in nullo cujuscumque lineæ gradu dirimere jure naturali Matrimonium. Quia, inquit, ea affinitas ex solo jure Ecclesiastico confurgit. Si ergò stando in jure naturæ ea affinitas non erat, quomodo poterat, eò jure attento, obstare Matrimonio. Hæc ille.

Ego autem dico; sicut non est certum, eam affinitatem ex solo jure Ecclesiastico confurgere (quidquid dicat Sanchez disp. 65. n. 9.) ut Concl. præcedent. probavimus; ita pariter non est certum, hujusmodi affinitatem in nullo gradu cujuscumque lineæ dirimere jure naturali Matrimonium. Interim si probabilius est, affinitatem, ortam ex copula conjugali, jure naturæ non habere illum effectum, magis adhuc probabile erit, affinitatem ortam ex fornicatio-

ne, cum non habere: quippè minor oritur amicitia ex copula fornicaria, quàm conjugali. Sed enim neque majorem, neque minorem amicitiam dirimere; jam restat probandum.

Præmitto autem: aliud esse quærere, an affinitas sit vinculum naturale, & aliud, an jure naturali dirimat Matrimonium. Non enim ex primo sequitur secundum: consanguinitas quippè, etiam in gradibus lineæ transversalis, est quid naturale, cum tamen non dirimat Matrimonium jure naturæ, saltem in secundo & ulterioribus. Non quæratur ergò hic, an affinitas sit quid naturale, id est, an stando in jure naturæ oriatur aliqua affinitas ex copula conjugali aut fornicariâ; sed utrum, stando in jure naturæ, affinitas in aliquo saltem gradu dirimat Matrimonium, veluti dirimit consanguinitas, saltem in primo gradu lineæ rectæ.

Sententia negans, quæ est Conclusio nostra, probatur. Primò (ut verbis Sanchez sup. disp. 66. n. 7.) quia nõ apud omnes Gentes hoc Matrimonium censetur interdictum. Nam Valerius Maximus lib. 5. c. 7. & Plutarchus in vita Demetrii, referunt, Seleuchum tradidisse filio suo Antiocho in Matrimonium Stratonicem, propriam uxorem, ac id factum laudat ipse Valerius Maximus. Et 3. Reg. 2. Adonias filius David petijt Abisag Sunamitidem in uxorem, & illa erat uxor David, ut constat ex 2. Reg. cap. ultimo. Signum ergò est, id Matrimonium non esse jure naturæ interdictum. Hæc ille.

Sed in primis, 2. Reg. cap. ult. nulla fit mentio Abisag; unde error est Typographiæ, & debet esse 3. Reg. cap. 1. Verùm in eod. cap. dicitur: *Rex vero non cognovit eam*, adeoque nulla erat orta affinitas propriè dicta inter eam & Adoniam, de qua hic loquimur, ac proinde exemplum illud parùm facit ad propositum.

Deindè eo exemplo utuntur adversarij dicentes: Salomon rex sapientissimus severe vindicavit in Adoniam fratrem, quòd sollicitavit nuptias cum Sunamitide, quæ erat uxor sui patris, quàmvis eam non cognovisset.

Respondetur: Salomonem non vindicasse sollicitationem nuptiarum, sed sollicitationem regni; sic enim legitur loco citato v. 22. *Responditq. Rex Salomon, & dixit matri sua: Quare postulas Abisag Sunamitidem Adonia? Postula & ei regnum; ipse est enim frater meus, major me, & habet Abiathar sacerdotem, & Toab filium Sarvia.*

Quantùm ad exempla Gentilium; ea rara sunt, nec videntur sufficere ad hanc probationem; quia non apud omnes Gentiles viguit non observantia perfecta legis naturalis, quoad conclusiones remotiores. Et quoque exemplum habemus Regis Hiberniæ, qui voluit propriam filiam ducere in uxorem ex judicio suorum Consiliariorum, ut alibi vidimus.

Unum factum Gentilium (inquit Aversa q. 17. sect. 2. §. Deinde) non indicat jus: & ex alio capite illud factum non erat laudè dignum; quia Seleuchus adhuc vivens tradidit filio suam uxorem. Factum etiam Adoniæ imperiti juvenis non demonstrat jus; & pro uxore, quam petebat;

55.
An affinitas dirimat in aliquo gradu jure naturæ.

Sententia negans probatur 1. exemplis Gentilium, & Adoniæ.

56.
Expenditur exemplum Adoniæ.

57.
Exempla Gentilium non videntur sufficere.

Unum factum Gentilium non indicat jus. Aversa.

52.
Impugnatur.

53.
Mens Scoti dubia est.

Sanchez putat certum, affinitatem ex fornicatione in nullo gradu jure natura dirimere.

54.
Non placet Anitori.

tebat, obtinuit mortem; neque Abifag fuerat carnaliter cognita à David, sicut requiritur ad affinitatem. Hæc ille. Igitur ex his factis non satis efficaciter concluditur, istud Matrimonium non fuisse interdictum, imò iurum jure naturæ.

58. Probatur ergò secundò Conclusio: Quia (inquit Sanchez sup.) Matrimonium in nullo gradu affinitatis lineæ rectæ initum, opponitur primario aut secundario ipsius Matrimonij fini, cum possit ordinari ad sobolis propagationem, & remedium concupiscentiæ, & mutuam conjugum obsequium in rebus domesticis.

Nec violatur in eo Matrimonio debitus conjunctionis ordo, licet incatur in primo gradu lineæ rectæ, ut inter privignum & novercam, vel vitricum & privignam: qualis violatio contingit in Matrimonio inter parentes & filios. Non enim datur aliqua relatio naturalis superioritatis inter sic affines, quæ debito conjunctionis ordini opponatur, ac datur inter parentes & filios. Quia relatio naturalis superioritatis, ex qua oritur naturalis reverentia debita superiori, solum fundatur inter eas personas, quæ dant & accipiunt esse naturale per naturalem generationem, quales sunt parentes, non autem affines in primo gradu lineæ rectæ. Hactenus Sanchez.

59. Sed dicit aliquis: hic petitur principium: nam quaeritur, an ex sola naturali generatione oriatur naturalis reverentia, debita superiori; an verò etiam ex commixtione sola sanguinum inter affines: Et Adversarij, sat multi numero, postremum affirmant, & probant ex juribus supra relatis, in quibus dicitur, quòd eadem reverentia debeatur affinibus, ac consanguineis, & eodem modo ab utriusque abstinendum sit.

60. Igitur eadem reverentia debetur vitrico, quæ patri, & novercæ, quæ matri, & ratio est: quia vitricus & mater, noverca & pater, sunt facti una caro; ergò eadem ipsis debetur reverentia. Nam teste Philosopho 8. Ethic. 12. sicut per propagationem carnis naturale quoddam amicitiae vinculum contrahitur; ita etiam per conjunctionem conjugalem, ad propagationem carnis ordinatam; ergò sicut istud vinculum dirimit jure naturæ Matrimonium inter consanguineos in primo gradu lineæ rectæ, & fortè etiam in ulterioribus usque in infinitum; quid ni & hoc vinculum eundem habeat effectum inter affines?

Confirmatur. Et hinc Levit. 18. simul ponuntur primus gradus consanguinitatis & primus gradus affinitatis lineæ rectæ ibi: *Turpitudinem matris tuae, & uxoris patris tui, non discoperies.* Et redditur eadem utriusque ratio: *Turpitudinem enim patris tui est.*

Adducitur pro ea auctoritas d. Augustini. Quod probè sciens D. Augustinus lib. 12. contra Faustum cap. 61. relatus cap. Si vir & uxor, 35. q. 3. sic ait: *Si vir & uxor non duo, sed una caro sunt, non aliter est natus deputanda, quam filia.* Ergò si Matrimonium jure naturæ non subsistit inter patrem & filiam, neque eodem jure subsistit inter focerum & nurum, juxta D. Aug. & per consequens nec inter vitricum & privi-

gnam, novercam & privignum.

Quid ad hæc Sanchez? Admittit, vinculum affinitatis, ortum ex Matrimonio, simile esse vinculo consanguinitatis, sed non omnino æquale; & idè unum ex natura rei repugnare vinculo Matrimonij, & non aliud.

Et de hac similitudine, non de æqualitate, D. Aug. intelligi possit; imò debet; quia ratio naturalis dicitur, filium v. g. in extrema necessitate potius debere succurrere propriæ matri, quàm vitrico, proprio patri, quàm novercæ; & patrem potius debere succurrere propriæ filia, quàm generi, proprio filio, quàm nurui; ergò jure naturæ majus est vinculum consanguinitatis, quàm affinitatis in eisdem gradibus; ergò non mirum, quòd sistendo præcisè in jure naturæ, unum vinculum dirimat Matrimonium, & non aliud.

Interim utrumque æqualiter dirimit, attentè lege Ecclesiastica, ut Conclusionem sequenti videmus. Et de hac æqualitate intelligit Sanchez jura, quæ dicunt æqualiter esse abstinendum ab affinibus, & à propriis consanguineis, non autem de æqualitate absoluta, attentò solo naturæ jure. Quia reverà non est talis æqualitas.

61. Quod Hiquæus sup. n. 8. probat hæc ratione: Matrimonium, inquit, cum secunda uxore, sicut dividit carnem parentis, & sit bigamus ex hac divisione, neque representat perfectè Sacramentum unionis Christi cum unica sponsa, quæ est Ecclesia: ita etiam respectivè ad filios ex prima uxore, novercam, sicut non est principium dandi esse, sic magis discindere societatem, quæ est ex Matrimonio respectivè ad priores filios, & familiam, ut experientià constat; quia proprios, etiam in præjudicium privigni, fovet, & amorem paternum discindit, ipsum ad suos proprios filios retrahens.

Hinc ergò sequitur; non attingere illam societatem perfectam & vinculum in ea fundatum, & debitum reverentiæ, quæ est inter filium & veram matrem; ac proinde non reperiri eandem congruentiam irritandi contractum in affinitate quoad primum gradum in linea recta, sicut reperitur in linea recta consanguinitatis quoad primum gradum. Ita Hiquæus.

62. Quàmvis ergò sit magna similitudo inter illos gradus, ob quam utique ponuntur simul Levit. 18. & redditur similis ratio; non tamen est omnimoda paritas seu æqualitas, ut ex dictis patet. Et quia major est similitudo, & magis accedit primus gradus affinitatis lineæ rectæ, ad primum gradum in linea recta consanguinitatis, quàm primus gradus consanguinitatis in linea transversali, idè in Levit. huic præponitur; quàmvis, secundum aliquos, in hoc prohibeatur Matrimonium arctiori jure, nempe naturali, v. g. Matrimonium inter fratrem & sororem.

63. Nunquid etiam inter fratrem & uxorem fratris? Communiter negant D.D. & tamen uxor fratris una caro effecta fuit cum fratre. Ergò quòd noverca effecta fuerit una caro cum patre, non convincit, Matrimonium eum noverca jure naturæ fore invalidum.

61. Explicatur de similitudine, non de omnimoda æqualitate vinculi consanguinitatis & affinitatis.

62. Utrumque dirimit æqualiter ex lege Ecclesiastica.

63. Non esse perfectam æqualitatem probatur ex Hiquæo.

64. Quare inter fratrem & uxorem fratris, non est jure naturæ nullum.

Et

Secunda probatio Conclus. ex Sanchez.

Oppugnat.

Probatur opposita opinio.

Confirmatur.

Adducitur pro ea auctoritas d. Augustini.

Pontifices
nisquando
dispensa-
vunt in 1.
gradu ex
fornicatione
ex Dicast.

Et alioquin, etiam jure naturæ foret invalidum cum concubina patris; nam & ipsa effecta est una caro, cum tamen Pontifices non raro dispensaverint in primo gradu ex copula fornicaria, si credimus Dicastilloni disp. 7. n. 384. ubi hæc scribit: Et quidem supposito, quod in primo gradu, etiam per copulam illicitam contrahatur affinitas ex natura rei, non leve argumentum est, quod non sit impedimentum naturæ, sed tantum juris positivi, dispensasse non raro in eo pro foro conscientiae Pontifices; sicut Pius V. doctrinam pariter & sanctitate proximè præcedenti sæculo conspicuus (hoc autem sæculo inter Beatos relatus) concessit Henrico Cardinali dispensandi facultatem in affinitate cujuscumque gradus ex copula fornicaria. Nam hæc affinitas est ejusdem rationis cum ea, quæ contrahitur per copulam conjugalem; quia etiam per copulam fornicariam prædicti fiunt una caro. Hæc ille.

65. Et continuo addit. Imò ex tradita doctrina mihi probabilius apparet, non esse illicitum ex natura rei, secundo jure positivo, tale Matrimonium; quia nulla in usu ipsius reperitur irreverentia, quamvis aliqua indecentia appareat. Ita Dicastillo.

Alioquin si usus ipsius intrinsecè foret malus, non videtur quod Deus hominibus dedisset potestatem transferendi corpora sua ad talem usum, & sic vera foret sententia Adversariorum, dicentium, tale Matrimonium ex natura sua esse irritum. Vide dicta Sect. præced. Conclus. 2. ubi de primo gradu consanguinitatis in linea transversali.

66. Porro hæc indecentia, quæ semper reperitur, nisi justa causa interveniat, ratio sufficiens fuit tum prohibitionis Divinæ in lege veteri, tum prohibitionis Ecclesiasticæ, & irritationis in Legge nova. Et quoniam rarissimè occurrit justa causa dispensandi in hujusmodi lege, quantum ad affinitatem ortam ex copula conjugali; hinc rarissimè Pontifex, & fortè nunquam hæcenus dispensavit; quia hæcenus non occurrerit talis causa, non autem defectu potestatis, si causa occurreret.

67. Audite Caramuelem Theol. Moral. lib. 2. n. 591. (debet esse 551.) Sed petis; utrum affinitas dirimat Matrimonium ipso jure naturæ? Qui asserunt, levi fulciuntur argumento, ac propterea negativam sententiam eligo, quam aptè Bassæus vocat probabiliorē, & probo sic. Sæpè Ecclesia dispensavit in primo gradu affinitatis, ergò potuit. Patet consequentia; quia aliàs diceretur excedere limites propriæ auctoritatis, quod esset manifesta injuria. Tunc sic: atqui si affinitas ex natura sua Matrimonium dirimeret, non posset Ecclesia dispensare: ergò. Minorem probo. Ecclesia non habet auctoritatem mutandi essentias rerum: ergò sicut non potest concedere, quod homo non sit rationalis, non poterit concedere, quod summus affinitatis gradus Matrimonium non dirimat, si affinitas & Matrimonium ex se & necessariò opponantur.

Ecclesiam dispensasse in primo affinitatis gradu dixi, dixerunt autè me Bassæus verb. *Matrimonium*, n. 72. & alij, in quorum gratiam & confirmationem aliquas dispensationes recensēbo, quæ ab Ecclesia concessæ hodie inveniuntur authenticè adnotatæ.

Duas sorores successivè duxit Emanuel Lusitanorum invictissimus Rex, Alex. 3. Pontifice Romano dispensante. Catharina uxor fratris, sine prole defuncti, nupsit Henrico VIII. Angliæ Regi, ex Iulij II. dispensatione.

De noverca, cum sit in primo etiam gradu, est eadem omninò difficultas. Bellarminus *Controvers. de Matr. lib. 2. de impedimentis*, nunquam dispensatum fuisse ab Orthodoxa Ecclesia credit. Bassæus autem in floribus verb. *Matrimonium*, n. 72. (cito Edit. primam) non Matrimonium solum, sed & Matrimonia fuisse celebrata cum novercis, ex dispensatione Ecclesiæ affirmat, sed non probat: Hucusque Caramuel.

Equidem quod attinet ad gradum primum lineæ transversalis, seu Matrimonium cum sorore uxoris defunctæ, res non habet tantam difficultatem; tum propter dispensationes pontificias jam recensitas, & alias plures, quas videre poteris apud Dianam part. 8. tract. 1. resolut. 68. Tum, quia ex Scriptura Gen. 29. habemus, Iacob duxisse duas sorores, Liam & Rachelem. Et Gen. 38. Thamar, nurum Judæ Patriarchæ, Matrimonio junctam fuisse duobus ejus filiis; quæ tamen Matrimonia non reprehenduntur à Scriptura, nec fit mentio alicujus dispensationis Divinæ.

Imò Levit. 18. v. 18. dicitur: *Sororem uxoris tuæ in pellicatum illius non accipies, nec revelabis turpitudinem ejus, adhuc illa vivente.* Ergò eam mortuam, id erat licitum, saltem ex natura rei. Quin etiam in lege positiva præceptum erat ducere uxorem fratris, sine liberis defuncti, Deuter. 25. v. 7. *Quando habitaverint fratres simul, ut unus ex eis absque liberis mortuus fuerit, uxor defuncti non nuberit alteri, sed accipiet eam frater ejus, & suscitabit semen fratris sui, &c.*

Nec obstat: quod Joannes Baptista, Matth. 14. v. 4. dixerit Herodi: *Non licet tibi habere eam*, intellige Herodiadem uxorem fratris tui. Non obstat, inquam; vel quia frater Herodis; cujus Herodiades erat uxor, adhuc vivebat: vel si jam mortuus erat, reliquerat semen, scilicet filiam saltatricem: porro Levit. 18. v. 16. dicitur: *Turpitudinem uxoris fratris tui non revelabis, quia turpitudinem fratris tui est, etiam eo mortuo, quando semen reliquerat.* Huic autem legi subjectus erat Herodes, utpotè filius cujusdam Iudæi, eaque lex tunc nondum expiraverat; nam duravit saltem usque ad mortem Christi.

Igitur satis certum est, affinitatem in primo gradu lineæ transversalis non dirimere Matrimonium jure naturæ, maxime si nec consanguinitas in illo gradu jure naturæ dirimat, ut docuimus Sect. præced. Conclus. 2. Videantur ibi dicta, quæ hic poterunt applicari, & à fortiori probabunt hanc veritatem.

Major difficultas est de primo gradu lineæ rectæ,

68.

Exemplum
dispensatio-
nis in 1.
gradu trans-
versali.

Matrimonia
in illo gradu
ex Script.

69.

Probatur
licita fuisse
ex Levit.
18.

Imò ali-
quando præ-
cepta, ex
Deut. 25.

70.

Occurrunt
objectioni.

Resolutio fi-
nalis.

71.

rectæ,

Matr. cum rectæ, seu de Matrimonio cum noverca, quod noverca non valere jure naturæ non valere, probant Adversarij ex Apostolo 1. Cor. 5. v. 1. *Omnino auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter gentes, ita ut uxorem patris sui aliquis habeat.*

Explicatur
Script. ex
Sanchez &
Alj.

Respondet Sanchez sup. n. 9. loqui D. Paulum de uxore patris adhuc viventis (ut testantur Cajetanus, & Sedulius, & multi alij in eum locum) aliàs non dixisset D. Paulus, ejusmodi peccatum non esse auditum inter Gentes. Quia volente patre adhuc vivo, Antiochus uxorem ejus duxit: & Persæ, mortuo patre, uxorem ejus ducebant. Unde, ut testantur præfati Auctores, loquitur D. Paulus de uxore patris, adhuc superstitis & renitentis. Hæc ille.

72. Et colligitur dicta expositio ex 2. Cor. 7. v. 12. *Igitur etsi scripsi vobis, non propter eum, qui fecit injuriam, nec propter eum, qui passus est; sed ad manifestandam sollicitudinem nostram, quam habemus pro vobis coram Deo: ideo consolati sumus.*

Estius.

Ad quæ verba ita scribit Estius: Quod igitur, inquit, per epistolam vos objurgavi, non tantum, nec præcipue hoc feci propter eum, qui fecit injuriam, id est, propter filium incestuosum, ut ille puniretur, aut etiam corrigeretur: nec item propter eum, qui passus est injuriam adulterij & incestus, id est, propter patrem, ut ille vindicaretur, aut ab injuria liberaretur. Sic ille. Ergo loquitur Apostolus 1. Cor. 5. de uxore patris adhuc viventis. Alioquin non fuisset adulterium.

73. Nec mirum alicui videatur, quod Gen. 49. v. 4. Iacob maledixerit Ruben filio suo, dicens: *Effusus es sicut aqua, non crescas, quia ascendisti cubile patris tui, & maculasti stratum ejus, dormiendo cum uxore ejus; quia fuit gravissima injuria adulterij, atque adeo contra jus naturæ, quamvis eo attentio non esset incestus.*

Amos. 2. Et consimiliter intelligitur, quod legitur Amos 2. v. 7. *Filius ac pater ejus ierunt ad puellam, ut violarent nomen sanctum meum.* Intelligitur, inquam, de puella, quæ erat alterutrius uxor, quæ ratione hoc erat atrocissimum adulterium.

74. Si dixeris cum Coninck disp. 33. n. 51. hoc dicitur sine fundamento, & contra modum loquendi Scripturæ, quæ aliter loquitur, quando filius violat thorum patris, ut patet Gen. 49. v. 4. & Levit. 18. v. 8. Imò aperte colligitur, ibi solum agi de copula fornicaria.

Solutio. Respondetur: Scripturam haud equidem eodem modo ubique loqui de peccatis; sed uno loco clarius, alio obscurius pro exigentia materiæ, & aliarum circumstantiarum. Et quia Prophetiæ obscuriores sunt reliquis Scripturis, hinc non mirum, si Prophetæ obscurioribus subinde vocibus utantur. Vellem autem videre verbum, ex quo aperte colligitur, sermonem esse de sola fornicatione.

Alia solutio. Atque ut verum esset, quod Coninck dicit, quid tum? Sequitur dumtaxat, illam fornicationem fuisse gravem incestum, non ex jure naturæ, sed jure Divino positivo, explicato Levit. 18. & 20. Et hæc fornicatio violabat nomen sanctum Dei, reddendo illud detestabile

Gentibus, quæ talem libidinem sciebant hæbræis à Deo gravissimè prohibitam.

Dices Levit. 20. v. 11. & sequentibus; incestus commissus cum affine in primo gradu mittim, connumeratur cum præpostera libidine, & bestialitate, idque eadem, vel majori exaggeratione, ac poenæ impositione: nam dicitur, *Qui supra uxorem filiam, duxerit matrem ejus, seculus operatus est, vivus ardebit cum ys, nec permanebit tantum nefas in medio vestri; quæ ratione ibi nec bestialitas, nec præpostera libido exaggerantur, aut puniuntur.*

Unde omnino colligitur (inquit Coninck sup. n. 52.) illud gravissimè juri naturæ repugnare: idque non quia talis duas simul ducebat (quia hoc illo tempore erat licitum, nec in eo uxori faciebat injuriam) sed quia socrum suam sibi Matrimonio copulabat, & ita fiebat uxoris suæ socer: unde etiam filia jubetur viva comburi, si quæ ratione tanto scelere conniveret. Hæc ille,

Respondetur: eo tempore fuisse licitam polygamiam, sed juxta beneplacitum Dei, qui in ea dispensaverat; jam autem prohibitum erat jure Divino accipere simul filiam & matrem; unde fiebat vera injuria filiæ, non consentienti Matrimonio matris; quia vir ejus nullum habebat jus ducendi matrem.

Et sanè majoris poenæ impositio posset alicui suspicionem ingerere, præter incestum aliam hic intervenisse malitiam: nam eodem capite incestus cum noverca, quæ etiam est in primo gradu affinis, punitur simplici poenâ mortis v. 11. *Qui dormierit cum noverca sua, & revelaverit ignominiam patris sui, morte moriantur ambo, sanguis eorum sit super eos.*

77. Sed Abulensis hic q. 13. sic ait: In isto peccato ponitur specialis poena, quoniam in omnibus alijs ponitur lapidatio; hic autem combustio: & ponitur tanquam gravior poena, quoniam sic est. Etiam, quia non fuit facta aliqua differentia à superioribus, nisi esset istud, quod imponitur tanquam aliquod majus. Et propter hoc, dicit aliquis, istud esse majus peccatum, quam alia, quæ habentur in hoc capite: sed falsum est; quoniam majus est, quod aliquis accipiat sororem suam in uxorem, vel cognoscat matrem; sed omnia hæc prohibentur hic: ponitur tamen hoc, quia homines erant magis affecti ad istud vitium, quam ad alia, ut sic homines magis arcerentur ab illo. Sic ille.

78. Ac proinde, neque propter dictum locum Levitici recedendum fore judico ab hac Conclusionem, quæ validis innitur fundamentis, suspiciis adductis, quibus tantum addo, quod lego in Concil. Aurelian. 3. can. 10. *De incestis conjunctionibus, ita quæ sunt statuta serventur, ut hi, qui aut modo ad Baptismum veniunt, aut quibus Patrum statuta sacerdotali predicatione antea in notitiam non venerunt, ita pro novitate conversionis ac fidei suæ credimus consulendum, ut contracta hucusque hujusmodi conjugia non solvantur; sed in futurum, quod de incestis conjunctionibus in anterioribus Canonibus interdictum est, observetur, id est,*

ne quis sibi sub conjugij nomine sociare præsumat relictam patris, filiam uxoris, relictam fratris, sororem uxoris, &c.

79. Hanc putat Pontius esse apertissimam.

Quid apertius? Clamat Pontius lib. 7. cap. 34. n. 6. Ecce vult manere ejusmodi conjugia in infidelitate contracta, & non dissolvi. Ergo gradus affinitatis inter vitricum & privignam, inter privignum & novercam, relictam fratris, aut sororem uxoris, non dirimit naturali jure. Imò & eos, qui ignorantia legum Ecclesiasticarum ea Matrimonia contraxerunt, idem Concilium statim decernit non separandos. Non videntur ista nostri Theologi, sicut neque ea, quæ adduxi pro Matrimonio fratrum: unde non mirum, si ex antiquæ doctrinæ ignorantia in varia placita distrahantur. Hæc ille.

Nos præced. Sect. Conclus. 2. non solum vidimus ista & alia, quæ adduxit Pontius pro Matrimonio fratrum, sed etiam dispeximus, seu penitus introspeximus, & quomodo intelligi possint, aut debeant, diximus.

80. Resp. Ioan. Pontij ad D. Concil. & familia.

Vidit & ista Ioan. Pontius in suo Cursu Theologico disp. 49. n. 76. ubi ad D. Concil. Aurelianense 3. & alia similia, Respondet: fuisse Concilia Provincialia; & quamvis (inquit) non declaraverint Matrimonia facta fuisse irrita; inde non sequitur, quin reverà irrita fuerint, licet Concilia illa permiserint illa in bona fide contrahentium, quod non est idem, ac judicare quod fuerint valida; multa enim illicita & invalida quandoque permitti expedit.

Opponit Concil. Arvernense,

Sed & Concilium Arvernense celebratum sub Vigilio Papa anno sequente post illud Concilium Aurelianense ait, eos, qui contrahunt in tali gradu, v. g. privignum & novercam, non solum auctoritatem legis Divinæ, sed etiam jura naturæ ausu sacrilegò perrumpere.

81. Et dictum S. Albin.

Et hinc S. Albinus Andegavensis Episcopus, qui Concilio illi Aurelianensi interfuit, cum, quos excommunicaverat ob talia Matrimonia, absolvere deberet ex decreto istius Concilij, alloquens idem Concilium: *Estis, inquit, ad imperium vestrum ego signare compellor, dum vos causam Dei recusatis defendere, ipse potens est vindicare, ut habetur apud Surium in ejus vita I. Martij.* Hæc Ioan. Pontius post Ysambertum disp. in 3. part. D. Tho. to. 3. de Sacramento Matr. disp. 9. a. 12. n. 5. & 6.

Ysambertus.

Surius.

Binius.

Ego apud Surium non inveno illa verba, quamvis & Binius to. 2. Concil. in notis ad D. Concil. Aurelian. ea producat ex actis Albin apud Surium. Ad summum probant illum S. Episcopum in hac fuisse sententia, alijs Episcopis nobiscum sententibus.

Igitur Theologi nostri viderunt istud Concilium, & mature expenderunt. Sed enim, quærit aliquis, Basil. Pontius mature expenderit communem sententiam Theologorum, quæ negat ignorantiam, tam juris, quam facti, excusare ab irritatione actus, dummodo irritatio non sit poenalis?

82. Ignorantia

Docet ipse lib. 5. cap. 6. n. 18. Decretum Trid. irritans Matrimonium clandestinum Bosco de Matr. Pars II.

ligare Ignorantes; cum, inquit, reddatur inhabilis persona, quod nullâ ignorantia suppleri potest, ut constat in materia Sacramentorum, & alijs contractibus. Quamvis enim à poena liberet ignorantia, non tamen reddit actum validum, ut probat textus in cap. 1. de Concess. præb. in 6. ibi. *Sive ignoranter, sive non, non valebat.* Non enim per ignorantiam ponitur, quod abstulit inhabilitas. Sic Basil.

non excusat ab irritatione, quæ non est poenalis.

Unde puto ego, si hodie contraheretur Matrimonium cum affine in gradu ab Ecclesia prohibito & irritato, cum ignorantia facti aut juris etiam invincibili, taliter conjunctos separandos esse, tamquam invalide conjunctos, supposito, quod prius fuissent baptizati, quidquid videatur dicere decretum Concil. Aurel.

Rogas: qui sint gradus affinitatis, ab Ecclesia prohibiti & irritati? Responsio erit.

CONCLUSIO III.

Affinitas dirimit Matrimonium jure Ecclesiastico usque ad quartum gradum ex copula licita, ad secundum tantum ex illicita.

Antiquis triplex erat affinitatis genus; Matrimonij contractum subsequenter irritans; hodie autem solum primum vim habet, ut liquidò constat ex cap. Non debet, 8. de Consanguin. ibi: *Cum ergo prohibitiones de conjugio in secundo & tertio affinitatis genere minime contrahendo, & de sobole suscepta ex secundis nuptijs cognationi viri non copulanda prioris, & difficultatem frequenter inducant, & aliquando periculum pariant animarum: cum cessante prohibitione, cesset effectus; constitutiones super hoc editas sacri approbatione Concilij revocantes, presenti constitutione decernimus, ut sic contrahentes de cætero liberè copulentur.* Ita Innoc. 3. in Concil. Generali Later. c. 50.

83. Hodie solum unum genus affinitatis dirimit, ex consangu.

Ubi Gloss. verb. In secundo & tertio, sic ait: *Ut melius intelligas hanc litteram, videas quid sit Triplex est primum genus affinitatis, quid secundum & tertium genus affinitatis. Primum, secundum & tertium invenire debes per hanc regulam: Persona addita persona per carnis copulam mutat genus, sed non gradum: genus, dico, attinentia; v. g. Ego & frater meus sumus consanguinei in primo gradu consanguinitatis, frater meus duxit uxorem; illa est persona addita persona per carnis copulam; illa mutat genus attinentia, id est, alio genere attinentia attinet mihi, quam frater meus; quia ille est mihi consanguineus, & illa est mihi affinis, sed non mutat gradum, quia sicut frater est mihi consanguineus in primo gradu, sic & illa, mediante fratre meo, est mihi affinis in primo gradu prima affinitatis.*

84. Triplex est genus affinitatis.

Ergo si vis habere primum genus affinitatis, adde per carnis copulam alicui de tua consanguinitate aliquam personam, & illa persona est affinis omnibus consanguineis. vini sui in primo genere.